

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Του Παντείου Πανεπιστημίου Κ. Π. Επιστ. (1975)

† Του Καθηγητού Ιερωνύμου Δ. ΠΙΝΤΟΥ
Α' Προέδρου του Ι.Π.Α., τ. Πρυτάνεως Π.Π.Κ.Π.Ε.

Μεγίστη¹ είναι η συναίσθησις της ευθύνης του Ινστιτούτου Περιφερειακής Αναπτύξεως, διότι μέγιστον είναι το πρόβλημα το οποίον καλείται να αντιμετωπίση, από την επιστημονικήν του σκοπιάν. Η ανάσχεσις της πληθυσμακῆς μειώσεως της Επαρχιακῆς Ελλάδος και η τόνωσις της οικονομικῆς της δραστηριότητος είναι πρόβλημα πολυδιάστατον και αναμφισβητήτως δυσχερές. Ατυχῶς δε, το πρόβλημα καθίσταται συνεχῶς οξύτερον. Και δεν είναι σχῆμα λόγου να λεχθῆ, ὅτι πάσα προσπάθεια προς ἐπίλυσίν του εἶναι αὐτόχρομα εθνική.

Η συγκράτησις των νέων εἰς την Επαρχίαν και η μείωσις της κινητικότητός των προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και ἰδίως προς την Πρωτεύουσαν απαιτοῦν ριζικὴν μεταβολὴν των συνθηκῶν του οικονομικοῦ, κοινωνικοῦ και πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος της Επαρχίας. Άμεσος εφαρμογὴ σχεδίων εκβιομηχανίσεως, με κρατικὴν πρωτοβουλίαν και συμμετοχὴν και δημιουργία τοιοῦτου ψυχολογικοῦ κλίματος εἰς τους ηγετικούς παράγοντας της Επαρχίας, ὥστε να πεισθούν, ὅτι οἱ ἴδιοι θα κρατήσουν τα ἡνία της αναπτυξιακῆς διαδικασίας εἰς τον τόπον των εἶναι τα πρῶτα μέτρα που απαιτοῦνται διὰ την ἀνάσχεσιν των καταστροφικῶν τάσεων και την αναστροφὴν των.

Κίνητρα και αναπτυξιακὴ πολιτικὴ δραστηριοποιούντας δυνάμεις εφόδου μόνον ὅταν υλοποιούνται με ταχύτητα, εἶναι συντονισμένα με την δράσιν ὄλων των φορέων και δεν εμπλέκονται εἰς την γραφειοκρατικὴν ἀβελτηρίαν του κρατικοῦ μηχανισμοῦ και την παρωχημένην νοοτροπίαν των χρηματοδοτικῶν πηγῶν. Συναγερομὸς εἰς τας ψυχὰς χρειάζεται, πάθος εἰς την καρδίαν, επιστημονικὴ και τεχνικὴ αξιοποίησις των δυνατοτήτων και αταλάντευτος πολιτικὴ θέλησις. Κατευθυντήριος γραμμὴ της οικονομικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ και της δράσεως ὄλων των ειδικῶν φορέων πρέπει να εἶναι η περιφερειακὴ ἀνάπτυξις. Τοῦτο ἐπιβάλλει η ἐπιβίωσις μας ὡς Ἔθνους και ὡς Λαοῦ.

Εἰς την Διακήρυξιν αὐτὴν ἐπιβάλλεται να συγκεκριμενοποιήσωμεν με αριθμοὺς

1. Το *Ινστ. Περιφ. Ανάπτ. (ΙΠΑ)* του Παντείου Πανεπιστημίου Κ.Π. Επιστ. των Αθηνῶν συνεστήθη το ἔτος 1975 με το Π.Δ. 759/1975. Το κείμενο της Διακήρυξης ἔδωσε στην δημοσιότητα εκ μέρους του Δ.Σ. του Ι.Π.Α. ο Καθηγητὴς Ιερών. Δ. Πίντος τον Φεβρουάριο 1976.

τας σχέσεις των Αθηνών και της λοιπής Χώρας διά να αναδειχθή ανάγλυφος η τραγική εικών της παρούσης στιγμής της Ελληνικής Επαρχίας:

α) Η περιφέρεια Πρωτεύουσας κατέχει το 3% του συνόλου της εκτάσεως της Χώρας και έχει πυκνότητα ανά τ.χιλ. 5866 άτομα, έναντι 67 ατόμων του συνόλου της Χώρας. Ο πληθυσμός της Πρωτεύουσας αποτελεί το 30% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας, ηξήθη δε κατά 37% μεταξύ των απογραφών 1961-1971. Εις ποσοστόν επί του συνόλου της Ελλάδος η μέση ετησία απασχόλησις εις την βιομηχανίαν και βιοτεχνίαν της περιοχής Αθηνών ανέρχεται εις 40%.

β) Ο αριθμός των φυσικών προσώπων, τα οποία υπέβαλον δήλωσιν φόρου εισοδήματος εις την περιφέρειαν Πρωτεύουσας ήτο κατά 79.746 ανώτερος εκείνων της υπολοίπου Χώρας, δηλαδή επί συνόλου 953.888 φορολογουμένων, οι 516.817 (ποσοστόν 54,2%) κατοικεί εις την Πρωτεύουσαν. Εξ άλλου, ποσοστόν 59,1% του δηλωθέντος συνολικού εισοδήματος αντιστοιχεί εις τους κατοίκους των Αθηνών. Η ανάλυσις του εισοδήματος τούτου κατά πηγάς είναι, επίσης, χαρακτηριστική: Εις την περιφέρειαν Πρωτεύουσας εδηλώθη το 85,3% του εισοδήματος εκ κινητών αξιών, το 67,6% εξ οικοδομών, το 66,5% εξ ελευθέρων επαγγελμάτων, το 59,6% εκ μισθωτών υπηρεσιών και το 53,6% εξ εμπορικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων. Περαιτέρω, σημειούμεν, ότι το 78% των δημοσίων εσόδων προέρχονται εκ της περιοχής Αθηνών.

γ) Το 85% των υπό μορφήν Εταιριών οργανωμένων επιχειρήσεων έχει συγκεντρωθή εις τας Αθήνας. Παρά την πληθώραν, εξ άλλου, των νόμων περί κινήτρων υπέρ της επαρχιακής βιομηχανίας το 55% και άνω του βιομηχανικού δυναμικού της Χώρας περισφίγγει την Πρωτεύουσαν. Και το σημαντικόν είναι ότι 45% των αδειών ιδρύσεως μεταποιητικών επιχειρήσεων αφορούν εις την περιφέρειαν Αθηνών.

δ) Δύο ακόμη δείκται ιδιαιτέρας σημασίας. Το 60% των αυτοκινήτων κυκλοφορούν εις τας Αθήνας. Εις την Πρωτεύουσαν, επίσης, ευρίσκεται το 52% των νοσοκομειακών κλινών.

Εάν εις τους αριθμούς αυτούς προστεθή η συγκέντρωσις των Διοικητικών Υπηρεσιών, των Ν.Π.Δ.Δ., των Τραπεζών, των Δημοσίων Επιχειρήσεων και των μεταφορικών διευκολύνσεων εις τας Αθήνας, τότε η παρανοϊκή εικών της διαρθρώσεως της οικονομίας και της κοινωνίας της Χώρας είναι δεδομένη και είναι πράγματι ζοφερά. Και η αντίδρασις εις την μεταβολήν αυτής της εικόνας δεν είναι μικρά. Ισχυρά συμφέροντα αλλά και ψυχολογική προδιάθεσις ωθούν την συγκέντρωσιν και του πληθυσμού και των οικονομικών δραστηριοτήτων εις τας Αθήνας. Ακόμη και η μεταφορά της έδρας των Οργανισμών Βάμβακος και Καπνού εις την Επαρχίαν συναντά ποικίλας αντιδράσεις. Ευκόλως δε, δύναται να υποθέση κανείς τι θα συμβή όταν η Πολιτεία υποχρεώση την Ανωτάτην Γεωπονικήν Σχολήν να μεταφερθή εις Λάρισαν, όπου είναι πράγματι η θέσις της ή τον Οργανισμόν Γεωργικών Ασφαλίσεων εις την Βόρειον Ελλάδα, όπου έπρεπε να ευρίσκεται ήδη. Το απαράδεκτον, εξ άλλου φαινόμενον ωρισμένων ανωτέρων δημοσίων υπαλλήλων τοποθετημένων τυπικώς εις επαρχιακά κέντρα, αλλά κατοικούντων εις Αθήνας ή Θεσσαλονίκην, τείνει δυστυχώς να γενικευθή με ανυπολόγιστους συνεπείας διά την απόδοσιν της Δημοσίας Διοικήσεως εις την Επαρχίαν.

Η σημασία του προβλήματος της Περιφερειακής Αναπτύξεως καθίσταται συνεχώς μεγαλυτέρα και επί διεθνούς επιπέδου. Χαρακτηριστικόν είναι ότι η Ευρωπαϊκή Οι-

κονομική Κοινότης ίδρυσεν Ειδικόν Ταμείον Περιφερειακής Αναπτύξεως και έθεσεν ως στόχους της πολιτικής της την ενίσχυσιν των υποαναπτύκτων περιοχών των Χωρών-Μελών της Κοινότητος, την γεωγραφικήν ισορροπίαν και την περιστολήν των αστικών συγκεντρώσεων, αι οποίαι επιφέρουν υποβάθμισιν της ποιότητος της ζωής και καταστροφήν του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Η διαπεριφερειακή ισορροπία και η καλλιτέρα χρησιμοποίησις του ανθρωπίνου δυναμικού της Επαρχίας απαιτεί πλήρη επισήμανσιν και ουσιαστικήν αξιοποίησιν των περιφερειακών δυνατοτήτων και πόρων. Απαιτεί τοπικήν δράσιν και κινητοποιήσιν του επενδυτικού μηχανισμού προς την Επαρχίαν. Η ιδιομορφία και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των επαρχιακών διαμερισμάτων της Χώρας πρέπει να αποτελέσουν την βάση και του κλαδικού προγραμματισμού και της κατανομής των δημοσίων επενδύσεων.

Μικραί είναι αι δυνάμεις του Ινστιτούτου δι' ένα τόσον μεγάλον θέμα. Όμως εθέσαμεν ήδη εις εφαρμογήν το πρόγραμμά του και προχωρούμεν. Ούτω, απεφασίσθη η εκπόνησις μελέτης προτύπου Περιφερειακής Αναπτύξεως ενός ακριτικού Νομού της Ελλάδος και επρογραμματίσθη σειρά ειδικών ερευνών διά θέματα κοινωνικής και οικονομικής αναπτύξεως του επαρχιακού χώρου. Παραλλήλως, κατά την διάρκειαν των αμέσως προσεχών μηνών, το Ινστιτούτον θα πραγματοποιήση διαφόρους σημαντικές εκδηλώσεις εις επαρχιακάς πόλεις της Χώρας προς τον σκοπόν της τονώσεως του πνεύματος Περιφερειακής Αναπτύξεως.

Από του τρέχοντος Ακαδημαϊκού έτους 1976-1977, εξ άλλου, εφαρμόζεται και το εκπαιδευτικόν πρόγραμμα του Ινστιτούτου διά της διενεργείας ειδικών Σεμιναρίων και της καθιερώσεως του Τμήματος ετησίων σπουδών διά την Περιφερειακήν Ανάπτυξιν διά 90 Πτυχιούχους Ανωτάτων Σχολών. Η σημαντική αυτή εκπαιδευτική προσφορά θα συμβάλη ουσιωδώς εις την ανανέωσιν και εκσυγχρονισμόν της Δημοσίας Διοικήσεως, δεδομένου, ότι τα στελέχη της θα εκπαιδευθούν επί όλων των συγχρόνων επιστημονικών τάσεων διά την ισόρροπον ανάπτυξιν εις τον χώρον.

Μία άλλη δραστηριότης του Ινστιτούτου η οποία ευρίσκεται εν εξελίξει είναι η συνδεις τούτου μετά αναλόγων Ιδρυμάτων του εξωτερικού και η από κοινού διενέργεια ερευνών, μαθημάτων, κ.λ. Ιδιαίτερος επισημαίνομεν το γεγονός της συνεργασίας του Ινστιτούτου μετά των αρμοδίων Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος.

Αι φιλοδοξίαι μας είναι νομίζομεν πραγματοποιήσιμοι εάν έχωμεν την συμπαράστασιν της Κοινής Γνώμης, την βοήθειαν της ηγεσίας της Χώρας, την συμμετοχήν της Νέας Γενεάς και την συνεργασίαν του Λαού της Επαρχιακής Ελλάδος. Διά την συμβολήν όλων είμεθα αισιόδοξοι.

Σκόπιμον θεωρούμεν να κλείσωμεν την Διακήρυξιν αυτήν με δύο προτάσεις:

Πρώτον, να αναπροσαρμοσθούν αμέσως όλα τα προγράμματα δράσεως των κρατικών φορέων και να προσανατολισθούν προς την μεθοδικήν και συνεχή προώθησιν της αναπτύξεως εις την Επαρχίαν, με συμμετοχήν και βαρύνουσαν γνώμην των τοπικών παραγόντων, και

Δεύτερον, να επιτευχθή εθνική ομοφωνία ως προς την αντιμετώπισιν του Περιφερειακού Προβλήματος, ως τοιούτου ίσης σημασίας με εκείνο της Εθνικής Αμύνης της Χώρας.